

Trondheim Eiendom
Postboks 2399 Sluppen
7045 TRONDHEIM

Trondheim, 15.06.2018

Deres ref.:
18011097 Randi Lile

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/2620

Saksbehandler:
Stoltenberg, Kirvil Elise

Tildeling av tilskudd - Granåsen- arenabygg med mer

Det vises til deres søknad om tilskudd av 15.02.2018 med referansenummer 18SD7E4E. Det er søkt om et tilskudd på kr 825 000. Miljødirektoratet gir med dette et tilsagn om senere utbetaling av tilskudd på kr 825 000. Tiltaket som gis tilsagn om tilskudd er "Granåsen- arenabygg med mer".

Beskrivelse av tiltaket:

"Det søkes med dette midler til å gjennomføre to delprosjekter i utbygging av idrettsanlegg på Granåsen i Trondheim: 1) fossilfri (og helst utslippsfri) anleggsplass ved utbygging av Arenabygg Langrenn og 2) utprøving av fossil- og utslippsfrie maskiner i utbygging av langrennsløyper. Granåsen idrettsanlegg skal bli et helhetlig skianlegg for nordiske grener som tilfredsstiller internasjonale krav, samtidig som det skal være et hverdagsanlegg og kulturarena for Trondheims befolkning. Det er igangsatt reguleringsarbeid for å legge til rette for utvikling av et anlegg for langrenn, skiskyting og hopp, med ny bebyggelse og oppgradering av dagens anlegg. Anlegget skal ha ambisiøse klima og miljømål og det pågår et utredningsarbeid med å beregne klimagassutslipp for idrettsanlegget i forhold til dagens drift samt utslipp for anleggsvirksomhet og drift av nye bygg og anlegg i området, inkludert transport til og fra området. Utredningsarbeidet vil være ferdig i løpet av mars 2018. Det som er spesielt med dette anlegget er at det ikke kun er byggene som bidrar til miljøpåvirkningen, men også andre typer anlegg, samt utslipp i forbindelse med opparbeidelse av løyper, snøproduksjon, lys til løyper og anlegg, mm. I tillegg er det stor persontrafikk til og fra området, hvor hovedandelen av trafikken er med personbil.

Tiltak som skal gjennomføres i 2018-2019 er bygging av nytt arenabygg for langrenn på ca 2500 m² BTA, 4 km nye rulleskiløyper og skiløyper (inkludert skibro, lys og snøproduksjon), samt bygging/utbedring av veier i området.

Målet vil være:

Fossilfri anleggsplass både for arenabygg langrenn og anlegg for skiløyper

Redusert utslipp fra:

Transport av varer og avfall, personer, anleggsmaskiner til og fra byggeplass. Overvåkning av trafikken for å skaffe seg erfaringsgrunnlag. Erfaringsgrunnlag i forhold til utslipp fra transport til og fra anleggsplass er per i dag lite. Her er det også andre typer anleggsplass enn kun bygg.

Energiforbruket generelt, med eksempelvis kortere byggetid og organisatoriske forhold

Byggoppvarming og byggtørk

Innovative løsninger som leverandør ønsker å prøve ut i prosjektet.

"

BAKGRUNN

Miljødirektoratet mottok 355 søknader til tilskuddsordningen "Klimasats - støtte til klimasatsing i kommunene" i 2018. Søknadene hadde et samlet søknadsbeløp på totalt 318 millioner kroner.

Formålet med ordningen er å bidra til reduksjon av klimagasser og omstilling til lavutslippssamfunnet. Miljødirektoratet har vurdert søknadene i henhold til tildelingskriteriene og prioriteringskriteriene. Ved prioritering av søknadene har vi vektlagt:

- Potensial for utslippsreduksjon.
- Grad av innovasjon i omstilling til lavutslippssamfunnet.
- Overføringsverdi og spredingspotensial.
- Realistisk budsjett for kostnader, og plan for gjennomføring og framdrift.
- Ambisjoner for klimagassreduksjon utover minimumskrav i lover og forskrifter.
- Andre effekter av tiltaket, positive og negative.
- At tiltaket ikke er berettiget støtte fra andre statlige ordninger.

MILJØDIREKTORATETS VURDERING AV BYGGEPLASS-SØKNADENE

Miljødirektoratet har mottatt sju søknader om til sammen 12 millioner i støtte til fossilfrie og utslippsfrie bygge- og anleggsplasser. DNV-GL har beregnet et årlig utslipp på 340.000 tonn CO₂ fra norske byggeplasser, og i samme rapport står det at utslippene kan nær elimineres blant annet ved å legge strøm og eventuell fjernvarme frem til byggeplassen før byggearbeidene starter.

Miljødirektoratet mener teknologien er moden for å etterspørre klimavennlige bygge- og anleggsplasser. Miljødirektoratet oppfordrer kommunen til å etterspørre reduksjon av klimagasser fra aktivitetene på byggeplassen. Vi prioriterer å støtte merkostnader ved alternativer som gir en varig endring på byggeplassen. Det vil si at vi prioriterer støtte til å ta i bruk utslippsfrie maskiner på el og hydrogen, eller biogass. Bruk av biodiesel gir ikke varige endringer i maskinparken. Vi støtter derfor ikke bruk av biodiesel alene for å oppnå fossilfri bygge- og anleggsplass, kun i kombinasjon med utslippsfrie løsninger. Dersom biodiesel skal brukes på en byggeplass er det en fordel at dette er avansert biodrivstoff, laget av avfallsstoffer.

Miljødirektoratet mener økt etterspørsel etter klimavennlige løsninger vil bidra til viktig kompetanseheving både hos leverandører og innkjøpere. Tiltaket vil også bidra til å alminneliggjøre krav om fossilfrie og utslippsfrie anleggsplasser.

OM DEN SPESIFIKKE SØKNADEN

Trondheim kommune ved Trondheim eiendom søker støtte til merkostnader ved fossilfri og helst utslippsfri anleggsplass, reduserte utslipp fra transport knyttet til byggeplassen og utprøving av fossil- og utslippsfrie maskiner i utbygging av langrennsløyper. Et overslag over klimagassreduksjon estimerer reduksjonen i fossile utslipp til 100 tonn CO₂ dersom Arenabygget gjennomføres fossilfritt. Utslipp av biogen CO₂ vil kunne reduseres ytterligere ved bruk av elektriske anleggsmaskiner. Reduserte utslipp fra utbygging av langrennsinfrastruktur kommer i tillegg, og er ikke beregnet enda.

Kommunen har høye ambisjoner for klima og miljø på Granåsen arenaområde, og kommunen fikk

Klimasats-støtte til klimavennlig arealplanlegging av området i 2017. Kommunen søker konseptutredningsstøtte fra Enova i forbindelse med utbygging av Granåsen. Miljødirektoratet vurderer at støtte fra Enova ikke overlapper støtte til klimavennlig anleggsplass.

Trondheim kommune søker og får i 2018 støtte til to andre klimavennlige byggeplasser: Trondheim Torg og Okstad skole. Sammen vil disse tre prosjektene gi en tydelig økt etterspørsel etter klimavennlige byggeplasser i Trondheimsområdet. Miljødirektoratet forutsetter at kommunen samarbeider internt og utveksler erfaringer slik at prosjektene styrker hverandre. Kommunen bør aktivt formidle sine erfaringer med å bygge klimavennlig idrettsarena til andre som jobber med idrettsanlegg.

Arbeidene skal foregå ut 2019. Utviklingen går raskt innenfor dette området, og det kan dukke opp nye, bedre muligheter for utslippsfrie løsninger enn det som var kjent på søknadstidspunktet. Det er en forutsetning for støtten at søker optimaliserer bruken av midlene gjennom hele byggeperioden for å oppnå størst mulig utvikling i klimavennlige løsninger som gir varige endringer på byggeplassene.

Merkostnadene for Granåsen arenabygg og langrennsløyper er estimert til ca kr 1 100 000. Miljødirektoratet støtter arbeidet med omsøkte 75% av merkostnaden, begrenset oppad til kr 825 000.

RAPPORTERING OG UTBETALING

Rapportering skjer i elektronisk søknadssenter. Logg på med samme bruker som leverte søknaden. Det er mulig å legge inn rapport så snart regnskapet er klart, selv om dette er før rapporteringsfristen.

I rapporten ber vi spesielt om informasjon om hva som er oppnådd med tanke på å få størst mulig utvikling i klimavennlige løsninger som gir varige endringer på byggeplassene, og erfaringer fra arbeidet. Regnskapet skal vise merkostnadene kommunene har hatt ved å etterspørre klimavennlig byggeplass.

Regnskapet skal være bekreftet av økonomisjef eller tilsvarende, kommunerevisjon eller ekstern revisor. Egeninnsats som omfatter kommunal arbeidstid kan regnskapsføres med inntil kr 500 kr/time.

Utbetaling skjer senere, på grunnlag av innsendte rapporter og bekreftet regnskap.

AKSEPT

Frist for å akseptere tilbudet er 1. september 2018. Tilbudet aksepteres i søknadssenteret. Logg inn med samme bruker som leverte søknaden.

Lykke til med arbeidet!

Denne avgjørelsen er ikke et enkeltvedtak og kan dermed ikke påklages, jmfør forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav a og b, jmfør fjerde ledd.

Følgende rapportering er en forutsetning for tilsagnet om tilskudd:

Leveres	Beskrivelse	Frist
Sluttrapport	Rapportering i henhold til kravene beskrevet i brevet	15.10.2019
Sluttrapport	Rapportering i henhold til kravene beskrevet i brevet	15.10.2020

Beløpet vil utbetales innenfor følgende plan:

Planlagt utbetalt	Beskrivelse	Beløp
201912	Utbetaling av tilskudd	500 000
202012	Utbetaling av tilskudd	325 000

Tilsagnet er gyldig til 15.12.2020. Dersom rapportering som vist over ikke overholdes, bortfaller tilsagnet om tilskudd, og tilsagnsbeløpet vil da omdisponeres til andre formål.

Dersom forutsetningene for gjennomføring av tiltaket endres vesentlig eller bortfaller (teknisk/faglig, økonomisk eller framdriftsmessig), skal Miljødirektoratet underrettes umiddelbart.

Det gjøres oppmerksom på at Miljødirektoratet og/eller Riksrevisjonen med hjemmel i bevilgningsreglementet kan iverksette kontroll av om tilskuddet er benyttet i samsvar med forutsetningene.

Vi gjør videre oppmerksom på at Miljødirektoratet helt eller delvis kan kreve et eventuelt utbetalt tilskudd tilbakebetalt dersom midlene ikke brukes i henhold til forutsetningene eller at forutsetningene for tilsagnet bortfaller.

Regnskapsbilag knyttet til gjennomføringen av tiltaket skal oppbevares i minst 10 år, eller i henhold til regnskapsloven, dersom din virksomhet er underlagt denne.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Herdis Laupsa
seksjonsleder

Kirvil Stoltenberg
prosjektleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi:
Fylkesmannen i Trøndelag

. . .